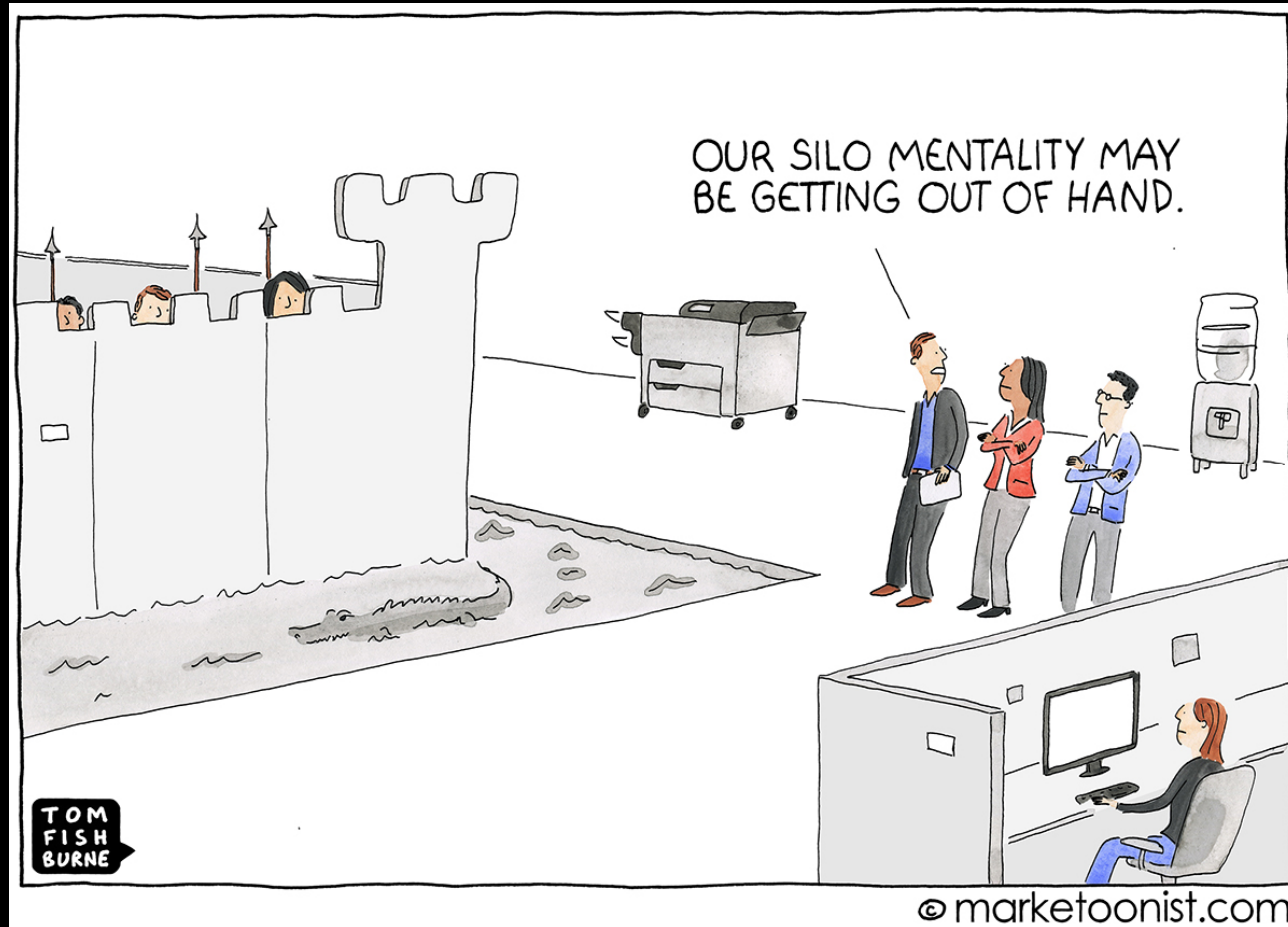

Samarbete över gränser

- Bakgrund
- Gränser
- När blir gränser ett problem?
- Hur främja samarbete över gränser
- Ett praktiskt exempel

Varför skall vi bry oss om gränser?

- Samverkan modell för att åstadkomma kollektiv handling
- Effektivitetsreformer bidrar till snävare gränser ("stuprörsproblematik")
- Specialisering, projektifiering – fler gränser
- Fler människor arbetar *mellan* organisationer
- Gränser kan bidra till svårigheter – *behöver hanteras medvetet*

GRÄNSER

Babylonsk
Fastighetskarta (1900 BCE)

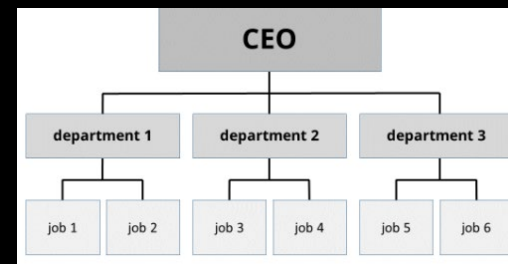
”Horos” (gränssten)

Gillen

Fredslinjer (Norra Irland)

Formella organisationer & juristiktion

Grader

Terminus
("Gränsernas Gud")

Nationsgränser

Tecken

Lag, kontrakt

Gränsskapande aktiviteter

- Hur vi tänker och delar upp och kategoriserar världen – **mentala gränser**
- Hur för förhåller oss till varandra på en social arena – **sociala gränser, professionella gränser** (normer, expertis)
- Hur vi delar upp arbetsuppgifter, resurser, ansvar – **organisatoriska gränser** (vertikala och horisontella; regler)
- Hur vi delar upp samhällsfärer – **institutionella gränser** (ex. sjukvården, kommunen, rättsväsendet)
- Hur vi delar upp rum – **territoriella gränser** (ex. nationer, fastigheter), **fysiska gränser** (ex. hus, brandväggar)

- Gränser bidrar till autonomi och gör det möjligt att separera svårförenliga värdesystem

- Risker ökar i **komplexa** organisationer, **politiskt** styrda organisationer, **resursbrist** och när **legitimiteten** är ifrågasatt, när kulturen bygger på **konkurrens**, och/eller när separerade organisationer förutsätt **samverka**

Gränsskapande aktiviteter

Gränsskapande aktiviteter

- På individnivå – bias, ingrodda tankemönster, ”etablerade sanningar”, rädsla, med mera
- På gruppnivå ett ”*vi och dem tänkande*” eller aktiv exkludering
- Professionellt – försvar eller bevakande av ens expertområde
- Organisatoriskt
  - **Ifrågasättande** ”*vem har gett dig det uppdraget*”, ”*är det eran uppgift*”
  - **Slå ifrån sig** ”*det är inte vårt bord*”, ”*det är deras ansvar*”, ”*det ingår inte i vårt uppdrag*”
  - **Motstånd** mot förslag, förändringar, undanhållande av information
  - **Ignorering** i form av organisatorisk tystnad, utebliven återkoppling
  - **Normerande** ”*på den här arbetsplatsen gör vi inte så*”, ”*där går min gräns*”

När blir gränser ett problem?

- På individnivå kan det framträda som fördomar, barriär för (av)lärande osv.
- Professionsgränser kan försvåra kommunikation och samarbete
- Organisationsgränser kan vara alltför "rigida", inte anpassade till uppgiften eller försvaras kraftigt
- Institutionella gränser kan leda till att aktörer skyller på varandra ("det är psykiatrins ansvar...")
- Risk för "organisatoriska mellanrum" (Tyrstrup)
  - Frågor blir ohanterade
  - Människor hamnar "mellan stolarna"
- Konflikter och missämja mellan grupper
- Ineffektivitet
- Genomförande uteblir

Hur främjar vi samarbete över gränser?

1. Strategi för enhetlighet
2. Bygg stabila broar
3. Gränsöverskridande organisering

Strategi för enhetlighet

- Gränsöverskridande ledarskap
  - Arbeta aktivt med kultur och mening
  - Åstadkom ett enhetligt språk, klargör begrepp, skapa nya ”gränsbegrepp”
  - Arbeta med trivsel och sociala aktiviteter (lär känna varandra)
  - Arbeta in nya modeller för samarbete (sprid bilder, figurer osv.)
-
- Etablera ”sense of urgency”

Bygg stabila broar

- Brobyggare på ledningsnivå som skapar legitimitet
- Gränsöverskridande **forum** för chefer (olika nivåer) – **gränsöverskridande chefsskap**
- Skapa **gränsorganisationer** som fungerar som ”kitt” mellan organisationer
- Tillsätt gemensamma och obundna **resurser**
- Etablera gemensamma **miljöer** som ”kodar” för samarbete
- Organisera **gränssnitt**– ex. mellan specifika verksamheter eller hierarkier

Gränsöverskridande organisering

- Tillsätt gränsöverskridande roller i form av ”gränsgångare”
  - **Facilitering** av samarbete på gruppnivå och konflikthantering
  - **Koordinerare** mellan verksamheter och organisationer
  - Policyentreprenörer som driver utveckling och bygger nätverk
- Från ledningshåll, **stöd gränsgångeriet**, ”lös knutarna”, skapa legitimitet

Gränsöverskridande organisering

Vad krävs det av **gränsgångare**?

”Gränsernas trädgårdsmästare...”

- Social skicklighet
- Skicklig kommunikatör som anpassar sig till olika miljöer och sammanhang
- Lyhördhet och förmåga att känna in
- Skicklig förhandlare – diplomatisk förmåga
- Mod och uthållighet
- Flexibilitet och förmågan att navigera komplexitet

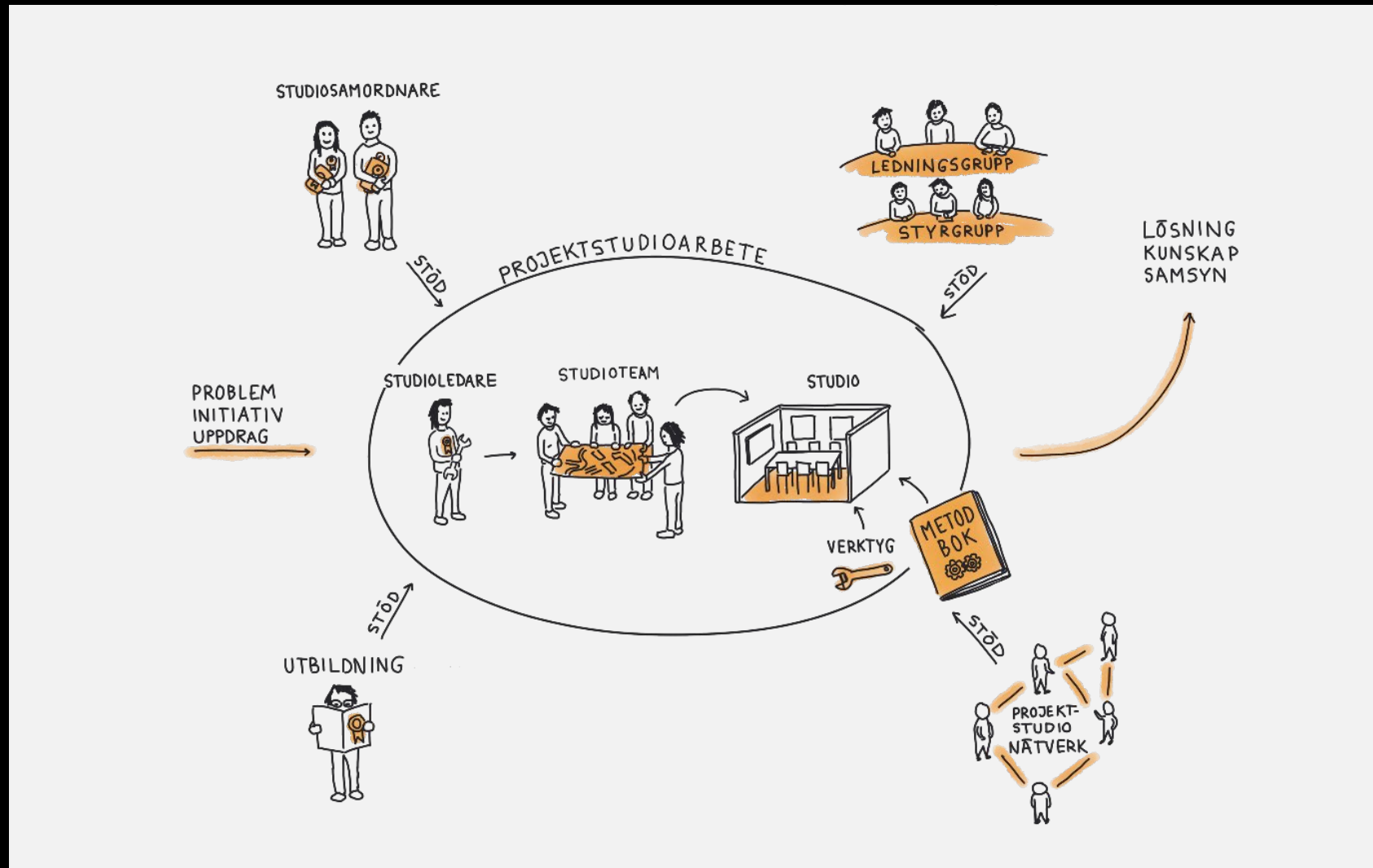
van Meerkerk, I., & Edelenbos, J. (2018). *Boundary Spanners in Public Management and Governance: An Interdisciplinary Assessment*. UK: Edward Elgar Publishing.

Exempel på gränsöverskridande arbetssätt inom Samhällsplanering....

PROJEKTSTUDIOKONCEPTET

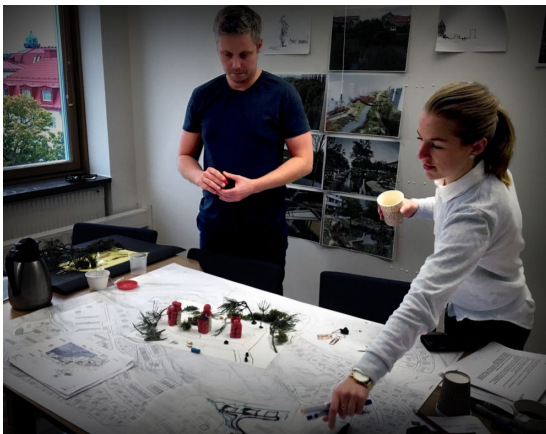

Organisering av projektstudion

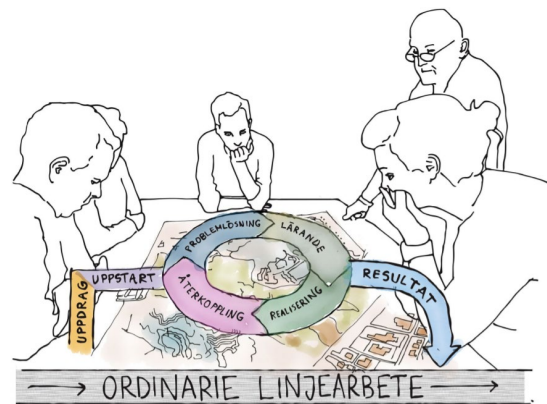

Organisering av projektstudion

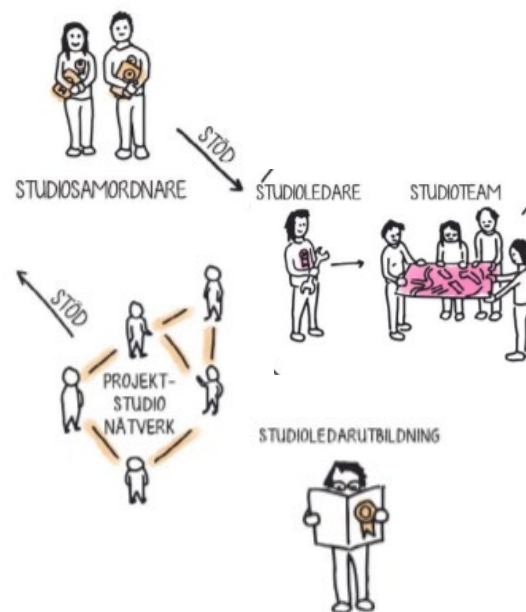
Miljö

Flexibla arbetsätt

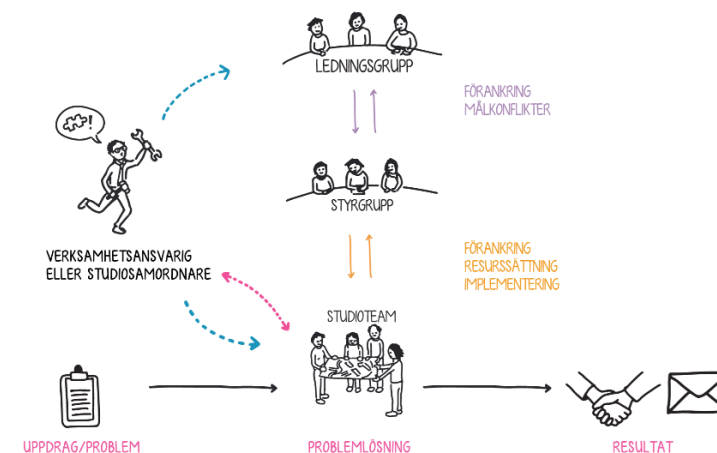

Roller

Beslutsinfrastruktur

FÖRANKRING AV RESULTAT

Gemensam miljö och rutiner

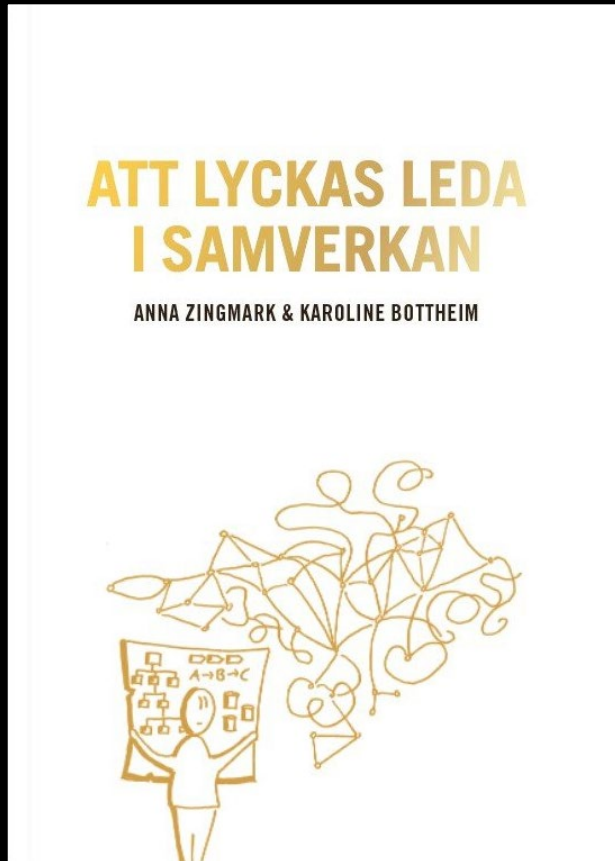
Problemfokuserad
Teambaserat

Studioledare
Projektstudiosamordnare
Studioledarutbildning
Studionätverk
Externa samordnare

Förvaltningsövergripande chefsgrupper
Tvärpolitisk styrgrupp

Litteraturtips

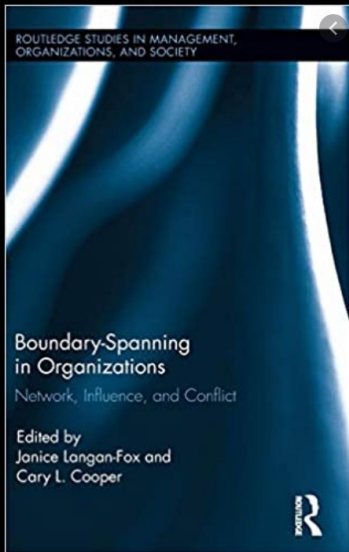

Slut i handeln, men man kan höra av sig till: Ulrika Westrup <ulrika.westrup@ism.lu.se>

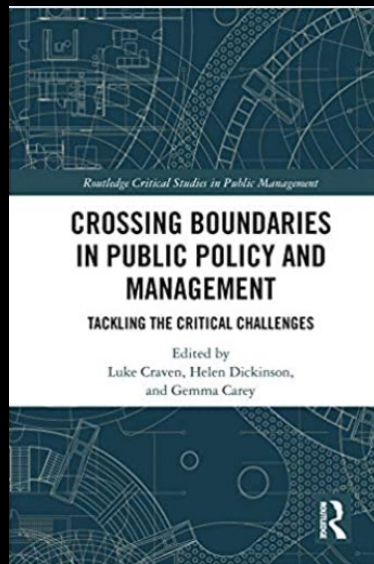
Litteraturtips

https://www.amazon.com/Ingmar-van-Meerkerk/dp/1786434164/ref=sr_1_1?dchild=1&keywords=van+meerkerk+boundary+spanners&qid=1598510683&sr=8-1

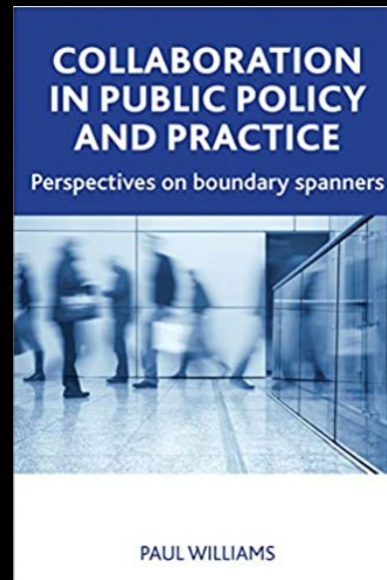
<https://www.bokus.com/bok/9780230512559/managing-boundaries-in-organizations/>

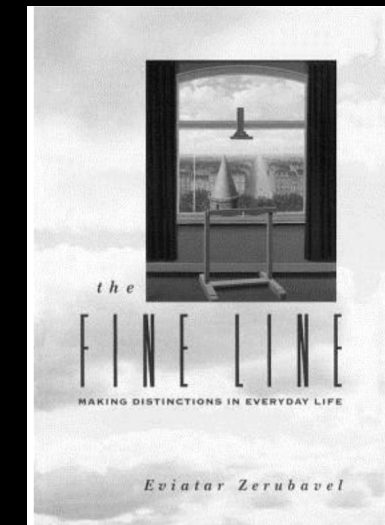
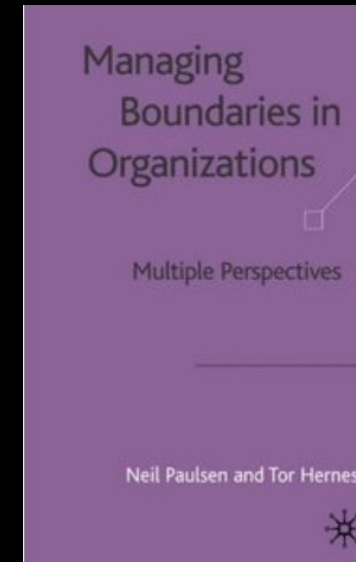
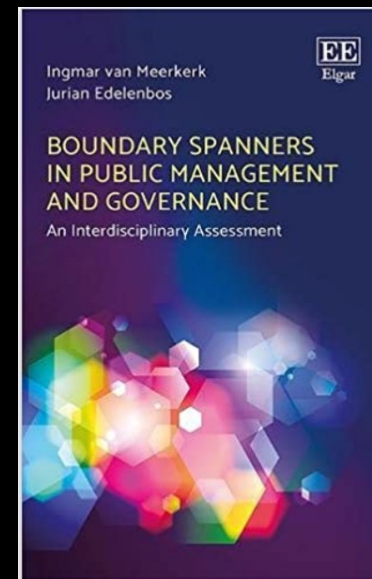
<https://www.amazon.com/Boundary-Spanning-Organizations-Influence-Routledge-Management/dp/0415628830>

https://www.amazon.com/Boundary-Crossing-Policy-Public-Management-ebook/dp/B07KTGX6X7/ref=sr_1_1?dchild=1&keywords=crossing+boundaries+craven&qid=1598510497&s=books&sr=1-1

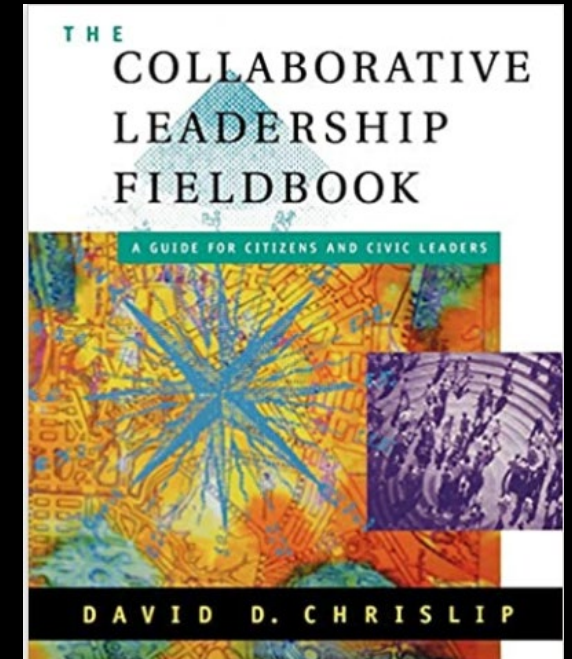
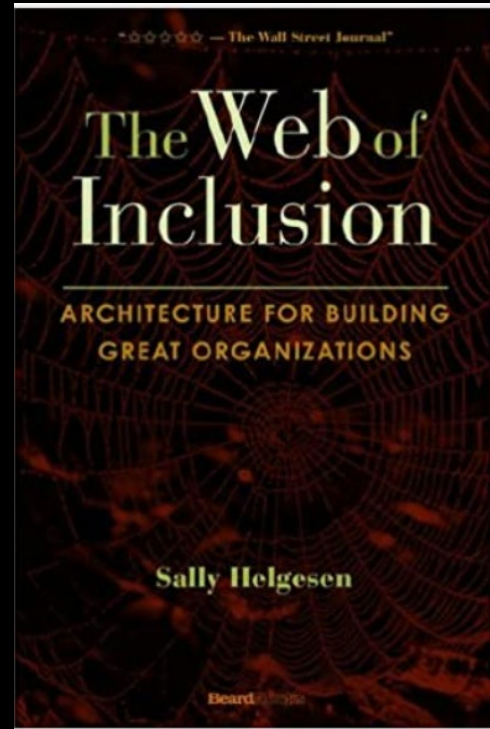
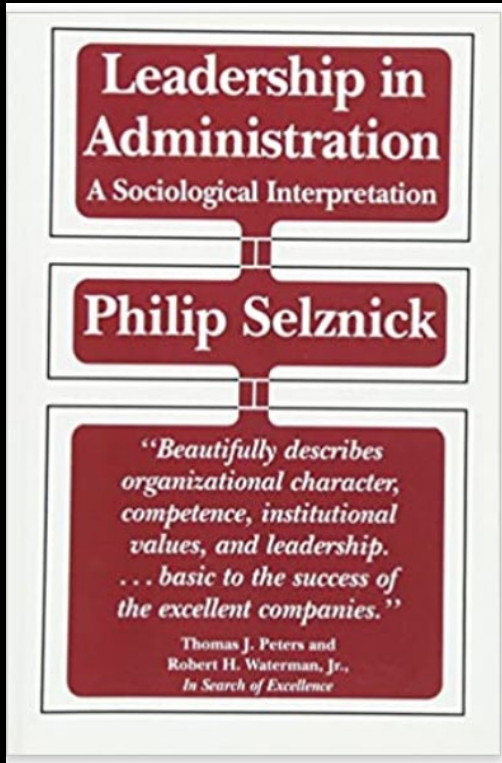

https://www.amazon.com/Collaboration-Public-Policy-Practice-Perspectives/dp/1447300300/ref=sr_1_1?dchild=1&keywords=collaboration+in+public+policy+williams&qid=1598510605&sr=8-1

<https://www.adlibris.com/se/bok/the-fine-line-9780226981598>

Litteraturtips - ledarskap

https://www.amazon.com/Leadership-Administration-Interpretation-Philip-Selznick/dp/0520049942/ref=sr_1_1?dchild=1&keywords=Leadership+in+Administration&qid=1598511744&sr=8-1

https://www.amazon.com/Web-Inclusion-Architecture-Building-Organizations/dp/1587982773/ref=sr_1_1?dchild=1&keywords=web+of+inclusion&qid=1598511799&sr=8-1

https://www.amazon.com/Female-Advantage-Womens-Ways-Leadership/dp/0385419112/ref=sr_1_1?crid=K99PUQ8SVP8H&dchild=1&keywords=the+female+advantage&qid=1598511855&srefix=the+female+adv%2Caps%2C235&sr=8-1

https://www.amazon.com/Collaborative-Leadership-Fieldbook-David-Chrislip/dp/0787957194/ref=sr_1_1?dchild=1&keywords=collaborative+leadership+fieldbook&qid=1598512195&sr=8-1

RISE

Praktiska verktyg

Metodbok: Projektstudio

Populärvetenskaplig
rapport

Metodbok: Kraftsamling

Referenser

- Abbott, A. (1988). *The system of professions : an essay on the division of expert labor*: Chicago : Univ. of Chicago Press.
- Bochner, S. (1981). *The Mediating person : bridges between cultures*. Cambridge, Mass.: Schenkman Pub. Co.
- Ernits, H. (2020). *Ledarskap i mellanrummen – fallstudie av gränsgångare och gränspraktiker i en komplex samverkansmiljö*. (Licentiate thesis, monograph), RISE Research Institutes of Sweden, DiVA database. (2020:45)
- Halley, A. A. (1997). Applications of Boundary Theory to the Concept of Service Integration in the Human Services. *Administration in Social Work*, 21(3-4), 145-168. doi:10.1300/J147v21n03_08
- Hedberg Rundgren, Å., Klinga, C., Löfström, M., & Mossberg, L. (2022). *Perspektiv på samverkan : om utmaningar och möjligheter i välfärdens praktik*. Lund: Studentlitteratur.
- Huxham, C., Vangen, S., & Eden, C. (2000). The Challenge of Collaborative Governance. *Public Management: An International Journal of Research and Theory*, 2(3), 337-358. doi:10.1080/14719030000000021
- Lindberg, K. (2009). *Samverkan*. Malmö: Liber.
- Needham, C., Mastracci, S., & Mangan, C. (2017). The emotional labour of boundary spanning. *Journal of Integrated Care*, 25(4), 288-300. doi:10.1108/JICA-04-2017-0008
- Persson, J., & Westrup, U. (2014). *Gränsöverskridande chefskap : arbete över organisatoriska gränser i människonära tjänsteverksamheter* (1. uppl. ed.). Lund: Studentlitteratur.
- Pettigrew, T. F. (2016). In Pursuit of Three Theories: Authoritarianism, Relative Deprivation, and Intergroup Contact. *Annual review of psychology*, 67(1), 1-21. doi:10.1146/annurev-psych-122414-033327
- Tushman, M. L., & Scanlan, T. (1981). Characteristics and external orientations of boundary spanning individuals. *Academy of Management Journal (pre-1986)*, 24(1), 83. doi:10.5465/255825
- Tyrstrup, M. (2007). Organisatoriska mellanrum - om kompetens, samverkan och godtycke i kunskapsintensiva verksamheter. *SEE/EFI Working Papers Series in Business Administration*, 12.
- van Meerkerk, I., & Edelenbos, J. (2018). *Boundary Spanners in Public Management and Governance: An Interdisciplinary Assessment*. Cheltenham, UK: Edward Elgar Publishing, Incorporated.
- Williams, P. (2002). The Competent Boundary Spanner. *Public Administration*, 80(1), 103-124. doi:10.1111/1467-9299.00296
- Williams, P. (2012). *Collaboration in public policy and practice : perspectives on boundary spanners*. Bristol: Policy.